

TV på Café – eller Berömmelsens börda

Somliga blir berömda för att de kan dansa eller sjunga. Somliga blir berömda för att de är goda aktörer, somliga för att de är stora som Hulken och kan sluddra patriotiska ramsor på amerikanska. Somliga blir berömda för att de jämt och ständigt *syns*.

TV:s nyhetsuppläsare till exempel, de blir berömdheter utan att egentligen ha bett om det. De uppfattas som trygga och rejäla personer som kan påverka saker och ting, vilket de i och för sig ibland kan. Men då och då vill även dessa Berömdheter ta en paus från Berömmelsen. Det är inte så lätt, konstaterar Dan Turéll efter några observationer på ett alldeles vanligt köpenhamnskt kafé.

Även dessa män kan någon gång vilja vara vanliga människor med ostmackor och tidning på kafé

Jag såg honom naturligtvis så snart jag kom in i cafeteria.

På grund av ett brutet möteslöfte hade jag anlänt en halvtimme för tidigt till tåget till Slagelse, och jag satte mig därför – medge att ni kunde ha kommit att tänka på detsamma! – i cafeteria för att vänta i gott sällskap med en förfriskning och ett dagblad. Med min pils, med min smög og avisen, som diktaren sa.

Han satt vid bordet framför mig, Berömdheten. Han var från TV, men hade förmodligen inte ett Folketingsmandat ännu. Han satt med en kopp kaffe, ett uppslaget exemplar av BT och en ostsmörgås. Han såg hövligt förtvild ut.

Inte över BT, tvingas jag säga. Men framför honom stod en större, grovkalibrig, maximalmålad modell med Kajsa Anka-höjda ögonbryn. Denna provocerande läckra pastill, vars höftreliker jag inte ens ska lätsas att jag kan skildra på ett realistiskt sätt, orienterade Berömdheten – som jag artigt men bestämt kommer att insistera på att kalla honom – om att hon kunde såväl stappa som dansa och sjunga, och att hon dessutom "åskade att uppträda".

En rödhårig väninna sekunderade henne systemligt med oräkneliga blomstrande rekommendationer.

Berömdheten strök sig lätt febrilt över pannan, stramadade korrekt till slipsen och förklarade att hans område när allt kom omkring var inrikespolitik och att han menade att Gurli (så löd hennes namn, för allmän kännedom) kanske borde hänvända sig till Underhållningsavdelningen.

En, enligt min mening, mycket sober journalistisk bedömning. Cool är det ord som gör sig gällande i sammanhanget.

Gurli delade inte hans mening. Gurli me-

nade att det skulle vara till stor glädje – för henne, för dansk TV som sådan, och så vitt jag förstod också för det danska folket som helhet – om hon hade hans, Berömdhetens, personliga rekommendationer i ryggen.

Berömdheten menade att de inte skulle ha någon vidare tyngd.

Gurli var av motsatt uppfattning. Speciellt eftersom de ju nu, som hon poängterade, *kände* varandra.

Om inte Gurli hade haft en pojkvän, och om inte denne pojkvän hade haft den uppmärksamma älskärheten att vara närvarande, kunde saken ha blivit ett kronikerfall för långbänken, men pojkvännen var inte överförtjust i denna fraternisering med medierna och släpade i väg Gurli medan Gurli outröttligt redogjorde för sina företreden och Berömdheten med ett plågat leende långsamt förde kniv och gaffel mot ostsmörgåsen.

De hade nästan nått ner till skärhöjd, och han skulle just genomföra ett definitivt snitt när en prydlig – lika gråklädd som gråhårig – äldre dam ställde sig vid hans sida och med försynt och lågmäld stämning beklagade att hon störde honom, men det var något som hon så ofta så gärna hade velat säga honom, och hon hade flera gånger tänkt på att skriva ett brev men hade aldrig lyckats ta sig samman, så när hon nu hade träffat honom här så måste hon bara säga...

... att det sätt som det här samhället behandlade handikappade på faktiskt var en skandal! Ja hon hade gudskelov inte själv någon orsak att beklaga sig, och det gjorde hon inte heller, men hennes syster, den stackaren!, som satt i rullstol, och nu skar man ner budgeten, och visste *han* kanske vad det kunde medföra för hennes syster? Nej, det visste han inte.

Det hade hon sanningen att säga inte väntat heller, förklarade hon – med ens anklagande myndigt. Felet med dem som satt och bestämde var just precis att de inte visste något om saker och ting. Det hade *hon*

alltid ansett, och det här visade bara att hon hade rätt.

Berömdheten framförde vänligt och objektivt synpunkten att han var journalist och när allt kom omkring inte bestämde något om sakernas tillstånd.

– Ni är på TV! sa damen. – Det kan ni inte neka till!

Det kunde han inte, nej.

– Och det är TV som bestämmer! fastslog damen: – Det är TV folk tittar på!

Det blev en sju minuter lång föreläsning innan hon – avannonserad av en högtalare som påannonserade hennes tåg – motvilligt släppte taget om honom.

Berömdheten böjde sig beslutsamt ner över sin ostsmörgås. Han fick ett introduktionsbett, och jag skulle just applådera.

Så kom en stor, bred man med ett gap som en grävskopa fram till honom. Mannen var iförd en jättelik hund och var av den allvarliga uppfattningen – en uppfattning som han klädde i saftiga vändningar – att dansk TV gjorde alldeles för lite för hundägarna. Han berättade för Berömdheten, inte utan viss utförlighet, att många hundägare drivits till att direkt hata och förakta dansk TV.

Under tiden morrade hunden välustigt i närheten av Berömdhetens smalben.

En dödsföraktande järnvägstjänsteman kom ilande och gjorde den ilske mannen uppmärksam på att hundar inte var önskvärda i cafeteria.

Det var inte precis den mest diplomatiska frasen i just det sammanhanget. Ett kort ögonblick tror jag att mannen övervägde att utnyttja våldsamma medel – så insåg han att han befann sig i minoritetsställning, och för-

svann suckande som en lidande martyr i öknen, övergiven av Gud och människor.

Berömdheten såg på sin ostsmörgås med ett uttryck som påminde mig om vissa av de grimaser Stan Laurel kunde få till i de gamla Helan och Halvan-filmerna. Han tog långsamt och välöversvägt upp kniven.

Och just som han gjorde det reste sig en man till vänster om mig, en man som hade suttit i cafeteria lika länge som jag och som lika länge hade följt med i följetongen. Han gick över till Berömdheten, och sa medkännande att det ju var otroligt att han inte kunde få sitta ifred bara för att han var ett känt ansikte. Det var faktiskt obehagligt att se hur påträngande folk kunde vara. Förbannat oppfostrat, tyckte han. Det kunde sannerligen inte vara lätt att ha det på det viset.

Han satt där ännu, stabilt och orubbligt medkännande, när jag gick tio minuter senare. Berömdheten fixerade uppmärksam sin ostsmörgås. Han lyfte just ögonen för att sända mig en enda ovillkorligt opersonligt avundsjuk blick, när jag gick ner till Slagelse-tåget.

Dan Turéll